

مقام معظم رهبری مد ظله العالی عاشورا یک جریان
مستمر و سرمشق دائمی برای امت اسلام است.

آداب زیارت اربعین

مرکز تخصصی حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم)

مهر ماه ۱۳۹۸

تهیه کننده: معاونت پژوهشی

بر زبان جاری نسازد. ظاهراً مقصود از «خیر» در اینجا، خواندن زیارت نامه و نماز و دعا و ذکر و مانند آن است. پس زائر کربلا باید با حضور قلب از سخن بیهوده و شوخی و مزاح پرهیز «وَاقِلْ مِنَ الْكَلَامِ وَالْمِزَاحِ» و مشغول به توسل و ذکر خدا باشد «وَأَكْثِرْ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى». مرحوم آیت الله بهجت می فرمودند: خدا می داند در این حرمها چه ملائکه ای و چه اولیایی به طواف مشغول اند. صدا بلند نکنید و فریاد نزنید، آن ها متأذی می شوند.

اجازه ورود خواستن: حرم امام معصوم (ع)، در واقع، خانه خاندان پیامبر خدا (ص) و یکی از خانه های پیامبر (ص) محسوب می شود. لذا ادب، ایجاب می کند که پیش از ورود به آن، از خدا و پیامبر (ص) و اهل بیت (ع)، اذن دخول، گرفته شود. نکته جالب توجه، این که در باره تأثیر خواندن اذن دخول، از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: پس اگر دلت خاشع (تسلیم) و اشکت سرازیر شد، نشانه صادر شدن اذن است. پس داخل شو. داشتن حالت خشوع و تضرع هنگام ورود به کربلای حضرت حسین علیه السلام، نشانه پذیرش امام و اذن اوست. اگر چنین حالی به زائر دست داد، خوشا به حالش! در غیر این صورت، شایسته است که به حال اضطرار، قدری توقف کند، ان شاء الله که مشمول عنایت های آن حضرت بشود.

نماز خواندن در حرم امام حسین (ع): نماز واجب و مستحب را نزد قبر امام حسین علیه السلام بخواند، زیرا نماز نزد آن حضرت مورد قبول است. سید ابن طاووس فرموده: با تمام وجود بکوش که نماز واجب و مستحب در حایر شریف از تو فوت نشود، همانا روایت شده: نماز واجب نزد آن حضرت برابر است با حج و نماز مستحب مساوی است با عمره.

در حال زیارت:

امام حسین (ع) را محزون و ژولیده زیارت کنید: از حضرت امام صادق علیه السلام نقل شده، چون می خواهی به زیارت امام حسین علیه السلام بروی، آن حضرت را محزون و غمناک و ژولیده و غبارآلود و گرسنه و تشنه زیارت کن که آن جناب با این احوال شهید شد و حاجات خود را بخواه و از کربلا بازگرد، و آن را وطن خود قرار مده. هیئت ظاهری زائر، باید متناسب حضور بر سر مزار شهدا باشد؛ لذا ادب حضور، ایجاب می کند که نه تنها زائر، خود را زینت نکند؛ بلکه توصیه شده با چهره های ژولیده و غمبار، وارد حرم شریف امام حسین علیه السلام شود. عطر نزدن و سرمه نکشیدن و آرایش نکردن از جمله توصیه های این سفر زیارتی است «وَلَا تَدَّهْنُ وَلَا تَكْتَحِلْ حَتَّى تَأْتِيَ الْقُرَاتِ». در روایت ابو حمزه ثمالی (ره)، از امام صادق علیه السلام باب زیارت حضرت امام حسین علیه السلام نقل شده: چون به نینوا رسیدی بارهای خود را در آنجا بگذار، و به چشم سرمه نکش، و تا زمانی که در آنجا اقامت داری گوشت مخور.

تواضع و فروتنی در برابر زائران: از دیگر مسائلی که در سفر زیارت امام حسین (ع) مستحب است، تواضع و فروتنی و خشوع و راه رفتن همانند بنده ذلیل است، پس کسانی که در راه زیارت آن حضرت، بر این مرکب سوار می شوند، باید خیلی متوجه خود باشند، که بر سایر زائران و بندگان خدا، که به سختی و مشقت به کربلا می روند، بزرگی نکنند و تکبر نورزند و آنان را زه چشم حقارت نبینند. پا برهنه و همچون بندگان حرکت نمودن؛ «وَأْمَشِي حَافِيًا وَأْمَشِي مَشِيَّ الْعَبْدِ الذَّلِيلِ».

رعایت سکوت: در حدیثی از امام صادق (ع)، توصیه شده که هنگام زیارت سیدالشهدا (ع)، زائر برای تأسلی به فرشتگان حاضر در حرم مطهر آن امام علیه السلام، شایسته است که سکوت را مراعات کند و جز خیر و نیکی،

مقدمه:

ائمه معصومین (ع) سفارش زیادی بر زیارت حضرت سیدالشهدا (ع) داشته‌اند. برای زیارت امام حسین (ع) در مناسبت‌های مختلف، فضیلت‌های زیادی ذکر شده است که یکی از زیارت‌های مورد تأکید در روایات، زیارت امام حسین (ع) در روز اربعین است.

اما خود ائمه معصومین (ع) که سفارش زیادی بر زیارت حضرت سیدالشهداء (ع) داشتند، آدابی برای این زیارت بر شمرده‌اند و در برخی موارد به شیعیان نهیب زده و زیارت نکردن را از زیارت با عدم رعایت برخی آداب بهتر دانسته‌اند. در ذیل برخی از آداب زیارت معرفی می‌گردد.

پیش از سفر:

خلوص نیت: بدون تردید شرکت در همایش باشکوه الهی اربعین، می‌بایست با قصد قربت و به منظور تقویت بنیه ایمانی و تجدید عهد و میثاق با سرور شهیدان حضرت حسین بن علی و الگوگیری از اسوه‌های تابناک دین صورت گیرد، لذا زائران کوشش نمایند تا با خلوص نیت و به قصد درک فیوضات الهی به این سفر پا بگذارند و راهی این سفر معنوی شوند.

زیارت به نیابت از شهدا: مناسب است زائران اربعین حسینی با پذیرش نیابت یکی از شهدای عزیز، شهیدی را همسفر خود کنند و ذیل عنایت و برکت خون شهدا، پیاده‌روی اربعین و زیارت سیدالشهدا(ع) را مزین و تضمین نمایند.

انتخاب همسفر: در این مسیر، انتخاب همسفران مناسب و همراه و سازگار از نظر اخلاقی، اهمیت ویژه‌ای دارد.

طلب حلالیت: حلالیت‌طلبیدن از دوستان و نزدیکان، امر سفارش‌شده‌ای است تا بتوان با رضایت و دعای خیر ایشان سفری با خیر و برکت در پیش داشت.

وصیت: وصیت‌کردن از جمله امور مهمی است که دین مبین اسلام بر آن تأکید دارد.

اثر این اقدام آن است که زائران با فراغ بال از ادای حقوق مردم و خداوند سبحان برای تقرب به خداوند متعال سفر را آغاز نمایند.

سایر اعمال: صدقه‌دادن (خصوصاً هنگام سوار شدن به وسیله نقلیه)، غسل کردن پیش از آغاز سفر، خواندن نماز سفر و دعای سفر هنگام خروج از منزل (مانند آنچه در کتاب شریف مفاتیح الجنان آمده است)، خواندن سوره‌های (قدر، حمد، ناس، فلق و آیه الکرسی)، گفتن «بسم الله الرحمن الرحیم» هنگام سوار شدن بر وسیله نقلیه.

هنگام سفر:

الف) در طول مسیر: لازم است در طول سفر اهتمام زائر بر رعایت مسایل شرعی باشد و سایر همسفران نیز به انجام عبادات و توجه به معنویات، ترغیب و تشویق شوند.

شایسته است همه زائران و به خصوص بانوان، در تمام ایام سفر و در محضر امامان معصوم (ع) لباس مناسب داشته باشند و **حجاب** را کاملاً رعایت کنند. از سوی دیگر زائر حسینی نیک می‌داند که روایات شیعه سرشار از توصیه به **نماز جماعت** است و در این راهپیمایی و اجتماع عظیم معنوی، نمی‌توان آن را نادیده گرفت. عبادتی که در طول این همایش بزرگ باید در معرض دید عموم قرار گیرد و امام حسین زنجیر در جریان نهضت عاشورا، توجه خاصی به آن داشت. بر همین اساس سعی زائر باید بر این باشد تا نمازهای پنج‌گانه را اول وقت و در صورت امکان به جماعت اقامه کند

ب) در عراق: برخی اقدامات لازم است از جانب زائران اربعین، در کشور میزبان رعایت شود. در این بخش، به مهم‌ترین آنها اشاره می‌شود:

* توجه به این مسئله که مردم عراق، میزبان اصلی و صاحب‌خانه هستند و باید عزت، کرامت، استقلال و حرمت آنها حفظ شود، مورد تأکید و ضروری است

* همانطور که میزبانان عراقی، از مدت‌ها قبل، خود را برای پذیرایی از زائران آماده می‌کنند، مناسب است زائران نیز برای تقدیر و تشکر از آنها محترمانه و مؤدبانه برخورد کنند.

* برخی عراقی‌ها، با زبان فارسی آشنا هستند، لذا مناسب است در گفت‌وگوها، حتی به شوخی از کاربرد کلمات اهانت‌آمیز و خلاف ادب اجتناب شود.

* با توجه به اینکه در موبک‌ها، زائران از کشورها و فرهنگ‌های مختلف گرد هم می‌آیند، لازم است زائران ایرانی، شئون اخلاقی و فرهنگی را حفظ و از شوخی بی‌مورد و ایجاد سروصدا پرهیز نمایند و نماینده خوبی برای جمهوری اسلامی ایران باشند.

* احترام به زائران دیگر و همکاری در خدمات‌رسانی موبک‌ها از اخلاق اسلامی است.

* اهتمام به پاکیزه نگه‌داشتن اماکن مقدس و محل‌های عمومی، نشان‌گر شخصیت والای زائران است.

* از گرفتن جای بیش از حد نیاز و جا ندادن به دیگران پرهیز شود.

* توجه به این نکته لازم است که بسیاری از آوارگان مظلوم ساکن در موبک‌های بین راه و برخی از زائران که مسیر را با پای پیاده طی می‌کنند، از برادران و خواهران اهل تسنن هستند؛ اهانت به زائران دیگر، قطعاً مورد رضایت خداوند متعال و امام زمان (عج) نخواهد بود. بنابراین نباید به گونه‌ای عمل شود که باعث تفرقه در صفوف شیعه و سنی و سایر ادیان الهی باشد.

* کمک به خانم‌ها، افراد مسن، بیماران و کودکان در استفاده از وسایل نقلیه و خدمات دیگر و اولویت‌دهی به آنها از اخلاق پسندیده است.